

Република България
Администрация на Президента

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ		
АДМИНИСТРАЦИЯ НА ПРЕЗИДЕНТА		
Иск. №	02-03-154	
СОФИЯ	14.11	2016 г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 325 КД
Дата 14.11.16г.

ДО

ПРОФ. Д.Ю.Н. БОРИС ВЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

*Образуване н.р. № 12/2016г.
Изречение за разпоредба
срещу Чанка Уанг*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Приложено Ви изпращам Искане от Президента на Република България за задължително тълкуване на разпоредбата на чл. 99, ал. 7, изречение първо от Конституцията.

С уважение,

Росен Кожухаров

**ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
ПРЕЗИДЕНТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Република България
Президент

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИСКАНЕ
ОТ
РОСЕН ПЛЕВНЕЛИЕВ,
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,

НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ. 150, АЛ. 1 И ЧЛ. 149, АЛ. 1, Т. 1 ОТ
КОНСТИТУЦИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЗА ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ТЪЛКУВАНЕ НА РАЗПОРЕДБАТА НА ЧЛ. 99, АЛ.
7, ИЗРЕЧЕНИЕ ПЪРВО ОТ КОНСТИТУЦИЯТА

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Като държавен орган, на който чл. 99, ал. 5 и ал. 7 от Конституцията възлага назначаването на служебно правителство и насрочване на избори за народни представители, при невъзможност на Народното събрание да формира Министерски съвет, моля да дадете тълкуване на разпоредбата на чл. 99, ал. 7, изречение първо от Конституцията:

В последните три месеца от своя мандат насрочва ли президентът на Републиката нови избори, без да е разпуснал Народното събрание?

Необходимо е тълкуване на разпоредбата, за да се избегне нейното противоречиво тълкуване и да се предотврати вакуум в конституционната система. От приемането на Конституцията през 1991 г. до днес не е имало случай, в който краят на мандата на държавния глава да е съвпадал с правителствена криза, прераснала в парламентарна.

Съдържанието на седмата алинея на чл. 99 от Конституцията може да бъде разбирано нееднозначно и да бъдат изразени две противоречиви тези. Първата теза е, че през последните три месеца от мандата си президентът не може да разпусне Народното събрание и не може да насрочи нови избори, а е в неговата компетентност само да назначи служебно правителство. Втората теза е, че през последните три месеца от мандата си държавният глава не може да разпуска Народното събрание, но назначава служебно правителство и насрочва нови избори в срока по чл. 64, ал. 3 от Конституцията.

Предсрочното прекратяване на пълномощията на Народното събрание е силно ограничено по конституционен път. При създаването на Основния закон в началото на 90-те години на XX в. в условия на политическо противопоставяне се налага разбирането, че парламентът трябва да бъде стабилизирен. Поради тази причина не е предвидена възможност за предсрочното му разпускане като противотежест на парламентарния вот на недоверие към правителството. Министерският съвет не може да разпуска парламента, но може да предизвика правителствена криза.

Според Конституцията Народното събрание може да бъде разпуснато предсрочно само в две крайни хипотези. При първата - парламентът взема решение за произвеждане на избори за Велико народно събрание (чл. 160, ал. 3 във връзка с ал. 1 от Основния закон), което да извърши съществена конституционна ревизия или да приеме изцяло нова конституция. С произвеждането на изборите пълномощията на действащото Народно събрание се прекратяват.

Другата хипотеза за предсрочно разпускане на Народното събрание е стриктно предвидена като конституционно правомощие на държавния глава. До това действие на президента може да се стигне само тогава, когато една правителствена криза прерасне в парламентарна. Кризата настъпва, когато не може да се образува правителство при съществуващо съотношение на парламентарно представените политически сили. Невъзможността за формиране на парламентарно подкрепен кабинет след три поредни неуспешни опита (по чл. 99, ал. 1-3 от Основния закон) би могла да бъде както при новосформирано Народно събрание след общи избори, така и при прекратени пълномощия на парламентарно правителство (чл. 111, ал. 1 от Конституцията). При невъзможност да се постигне съгласие за формиране на правителство, което да се ползва с доверието на мнозинството в парламента, чл. 99, ал. 5 от Конституцията задължава президента да разпусне Народното събрание и да насрочи избори.

Изчерпването на процедурата по чл. 99 от Конституцията за съставяне на правителство на парламентарна основа има за последица назначаване на служебно правителство, разпускане на Народното събрание и насрочване на нови избори (чл. 99, ал. 5). Това става с актове на президента, които се издават едновременно, посочва конституционната юрисдикция в мотивите към Тълкувателно решение № 20 от 1993 г. (Обн., ДВ, бр. 1 от 1993 г.).

Основният закон предвижда крайна конституционна ситуация, в която депутатите в действащо Народно събрание не могат да постигнат съгласие да формират правителство и това се случва в последните три месеца от мандата на президента на Републиката. В този случай държавният глава съставя служебно правителство, но не разпуска парламента.

Споровете в общественото пространство са по отношение на продължението на процедурата по смисъла на чл. 99, ал. 7 от Конституцията.

Ако се възприеме първото възможно тълкуване, то разпоредбата на чл. 99, ал. 7 от Конституцията може да се разглежда като гаранция, че по едно и също време Републиката няма да се окаже без държавен глава, парламент и правителство. Служебното правителство, назначено от президента с изтичащ мандат, работи с Народното събрание и върху него може да бъде упражняван парламентарен контрол, но който не цели реализирането на политическа отговорност (Диспозитив на Тълкувателно решение № 20 от 1993 г. на Конституционния съд).

Новоизбраният държавен глава полага клетва пред завареното Народно събрание (чл. 96 във вр. с чл. 76, ал. 2 от Конституцията). След като президентът на Републиката встъпи официално в длъжност, той разпуска Народното събрание и насрочва нови избори в срока по чл. 64, ал. 3 от Конституцията (аргумент от чл. 99, ал. 5). Новият президент може да прави персонални промени в състава на служебното правителство, както и да освободи завареното правителство и да назначи изцяло нов състав на служебно правителство.

Разпускането на Народното събрание и насрочването на избори за народни представители става с укази на президента на Републиката (чл. 98, т. 1, чл. 102, ал. 3, т. 3 и т. 6 от Конституцията). Държавният глава не е свободен в преценката си дали да разпуска Народното събрание, респективно - да насрочва парламентарни избори, в случаите на чл. 99, ал. 5 от Конституцията. Следвайки тази логика и мотивите на Тълкувателно решение № 20 от 1993 г. на Конституционния съд, при

представяне на първата възможна теза държавният глава не би трябвало да може да насрочва парламентарни избори, след като не може да разпусна Народното събрание.

Редакцията на нормата на чл. 99, ал. 7 от Конституцията основателно се критикува, вкл. и в правната литература (анализ на чл. 99, ал. 7 в „Конституция на Република България. Коментар“, Сиела, С., 1999, с. 274, както и Стойчев, Ст., „Конституционно право“, V доп., Сиела, С., 2003, с. 529). Конституционната разпоредба не казва нито че президентът с изтичащ мандат не може да насрочи нови избори, нито че новоизбраният президент е задължен да разпусне Народното събрание и да насрочи нови избори.

Второто възможно тълкуване на разпоредбата на чл. 99, ал. 7 от Конституцията е, че в нея императивно не се позволява президентът на Републиката да разпусна Народното събрание в последните три месеца от мандата си, даже и когато то не е в състояние да състави правителство (изчерпани са трите опита). Но няма такава забрана за насрочване на предсрочни избори за ново Народно събрание. Не е логично при правителствена криза, прераснала в парламентарна, неспособният да излъчи правителство парламент да бъде съхранен. Това тълкуване на чл. 99, ал. 7 почива и върху схващането, че конституционният законодател е предотвратил с нея възможността политическата и парламентарната криза да бъдат задълбочени и с евентуална невъзможност на новоизбрания президент да встъпи в длъжност, тъй като за това е необходимо той да положи клетва пред Народното събрание. Безспорно е, че правомощията на държавния глава се прекратяват с изтичането на мандата му, а Конституцията не позволява този мандат да бъде удължен. При този случай при разпуснат парламент би се стигнало до ситуация, в която държавата да няма действащ държавен глава. Именно тази възможност е предотвратена с разпоредбата на чл. 99, ал. 7. С произвеждане на предсрочните парламентарни избори би следвало да се прекрати мандатът на старото Народно събрание. Аргументи могат да бъдат извлечени както от чл. 160, ал. 3, така и от § 1, ал. 2 от ПЗР на Конституцията, за да не съществуват две легислатури едновременно. Наред с това държавата не остава без легитимни органи – президент, парламент, правителство. Политическата криза не се задълбочава, а получава своето бързо разрешение чрез избори. Допълнителен аргумент в подкрепа на това тълкуване може да бъде извлечен и от самата природа на служебното правителство. Служебното правителство има временен характер съгласно диспозитива (т. II) на Тълкувателно решение № 20 от 1992 г. на Конституционния съд. Основната задача, с която то е

натоварено, е да подготви и организира провеждането на парламентарни избори. Без това свое правомощие самото съществуване на служебен кабинет изглежда лишено от основание.

Ако се възприеме първото тълкуване на чл. 99, ал. 7 от Конституцията, че се чака встъпването в длъжност на новоизбрания президент, то това би означавало почти половин година вътрешната и външната политика на държавата да бъдат осъществявани от служебно правителство. В една парламентарна република това положение би трябвало да е в ограничени случаи, а не в продължителен период от време.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Предвид изложеното, моля, на основание чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията на Република България да постановите решение, с което да дадете задължително тълкуване на разпоредбата на чл. 99, ал. 7, изречение първо от Конституцията по въпроса: **„В последните три месеца от своя мандат насрочва ли президентът на Републиката нови избори, без да е разпуснал Народното събрание?“**.

Моля да конституирате като заинтересовани страни Народното събрание и Министерския съвет.

РОСЕН ПЛЕВНЕЛИЕВ
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ